

1.6.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia Lausunto hallituksen esityksestä HE 76/2022 vp eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantaja

Kaivosteollisuus ry

Kaivosteollisuus ry kunnioittavasti lausuu seuraavaa:

Johdanto

Uudessa luonnonsuojelulaissa esitetään uutta suojelumekanismia (67 §), jossa tietyt luontotyypit olisivat suojeltuja suoraan lain nojalla. Esitetty menetelmä poikkeaa tämänhetkisestä menettelystä, jossa kaikkien luontotyyppien suojelu vaatii viranomaispäätöksen. Uudesta suojelumekanismista ongelmallisen perustuslain näkökulmasta tekee sen, ettei suojelusta tehdä päätöstä, jolloin siitä ei siten ole muutoksenhakumahdollisuutta. Ongelmallista on myös se, ettei suojelusta kuulla sen puoleen maanomistajaa, kuin mahdollista oikeudenhaltijaakaan (kuten malminetsintäluvan tai kaivosluvan haltijaa). Tämä asettaa oikeussuojan kyseenalaiseksi.

Serpentiinikalliot

Yksi suoraan lain nojalla suojeltavaksi ehdotettava luontotyyppi on serpentiinikalliot,- kivikot ja soraikot, jotka ovat serpentiniitistä tai muusta ultraemäksisestä tai emäksisestä kivilajista muodostuvia kallio-, kivikko- tai soraikkoesiintymiä. Näillä kivilajiesiintymillä esiintyy serpentiinikasvilajistoa.

Esityksestä ei saa yksiselitteisestä selvää, millä perusteilla kyseinen luontotyyppi määritellään (kivilajin, kasvilajiston vai molempien mukaan?). Hallituksen esityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa tuodaan esille, että serpentiinikallioita-, kivikoita ja sorakoita arvioidaan olevan 150 hehtaaria, joista 40 % (60 hehtaaria) sijoittuu luonnonsuojelualueille.

Tieto kallioluontotyypeistä perustuu tutkimushankkeeseen vuosilta 2010-2012, jolloin on kartoitettu Suomen eteläiset kohteet. Kartoitusten taustalla on kallioperää koskeva GTK:n ja ympäristöhallinnon yhteistyössä kokoama tieto, jonka perusteella potentiaalisten kohteiden määrä on tiedossa. Perusteluissa mainitaan lisäksi, että kartoituksia jatketaan parhaillaan.

Suomen Ympäristökeskuksen, jäljempänä SYKE, luontotyyppioppaassa (*Suomen ympäristö 5, osa 2 Kalliot ja kivikot, SYKE 2018*) serpentiinikallioiden luontotyypeistä todetaan seuraavaa:

Uhanalaisuusarvioissa ja alla esitellyissä aineistoissa arvioitujen esiintymien joukkoon on voitu sisällyttää myös sellaisia kallioita, joiden kivilaji on epävarma, mutta

kasvillisuudessa on selviä viitteitä serpentiinialustasta. Luontotyyppiryhmän rajaaminen on vaikeaa, koska serpentiinipitoisista kivilajeista muodostuvien kallioiden kasvillisuus ei aina poikkea selvästi muusta kalliokasvillisuudesta, ja toisaalta tyyppillistä serpentiinikasvillisuutta tavataan toisinaan myös muilla kivilajeilla. Serpentiinikalliot on varsin monimuotoinen luontotyyppiryhmä johtuen mm. suuresta kemiallisesta ja fysikaalisesta vaihtelusta.

SYKE:en opas tuo hyvin esiin luontotyyppin määritelmän hankaluuden. Lisäksi on todettava, että luontokartoitukset ovat edelleen kesken. Toiminnanharjoittajien ja maanomistajien on tällä hetkellä mahdotonta arvioida, miten suuria alueita ja missä suoraan lain nojalla tapahtuva suojeleminen tapahtuu.

Malmipotentialiset alueet

Geologisesti luonnonsuojelulain esitys on tältä osin erityisen hankala sen vuoksi, että suurin osa akkuarvoketjun malmipotentialisista alueista (esimerkiksi nikkeliesiintymät) sijaitsevat serpentiiniiteissä tai ultraemäksisissä ja emäksisissä kivilajeissa (kuten nk. Lapin vihreäkivi – vyöhyke). Esityksen epämääräisyys ja luontotyyppin määrittelyn hankaluus luovat monia kysymysmerkkejä ja vastauksia on ollut vaikea löytää, varsinkin kun luontotyyppin kartoitukset ovat edelleen kesken. Pelkona on, että esitys tulee vaikeuttamaan tai jopa halvaannuttamaan malminetsinnän toimintaedellytyksiä jatkossa merkittävästi ja sitä kautta vaikuttamaan koko akkuarvoketjuun negatiivisesti.

Suojellut luontotyypit

Kaivosteollisuus ry tunnistaa luontotyyppisuojelelun tärkeyden. Samalla tunnistamme haasteet ja avoinna olevat mahdolliset vaikutukset toimialallemme. Syksyn 2021 esityksessä myös kalkkikalliot olivat 67 §:n alla, eli tuolloin vielä ehdotettuna tiukasti suojeltujen luontotyyppien listalle. Nyt eduskuntaan lähteneessä esityksessä kalkkikalliot on siirretty 66 §:n alle. Ko lainkohdan mukaan luontotyyppin suojelusta tehdään viranomaispäätös, jolloin suojelupäätöstä tehtäessä mahdollistetaan avoin dialogi viranomaisten ja muiden oikeudenhaltijoiden välillä.

Esitämme, että serpentiinikalliot siirretään 66 §:n mukaan suojeltujen luontotyyppien listaukseen. Näin niiden suojelutaso edelleen turvattaisiin jatkossa ja tieto todellisen suojelun tarpeesta kirkastuisi, kun luontokartoitukset on saatu päätökseen.

Kunnioitavasti,

KAIVOSTEOLLISUUS ry

Pekka Suomela, toiminnanjohtaja

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmitteckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende